

TEDENSKÉ SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto I

V Ljubljani, dne 11. junija 1926

Stev. 28

Najkoristnejša rastlina na svetu

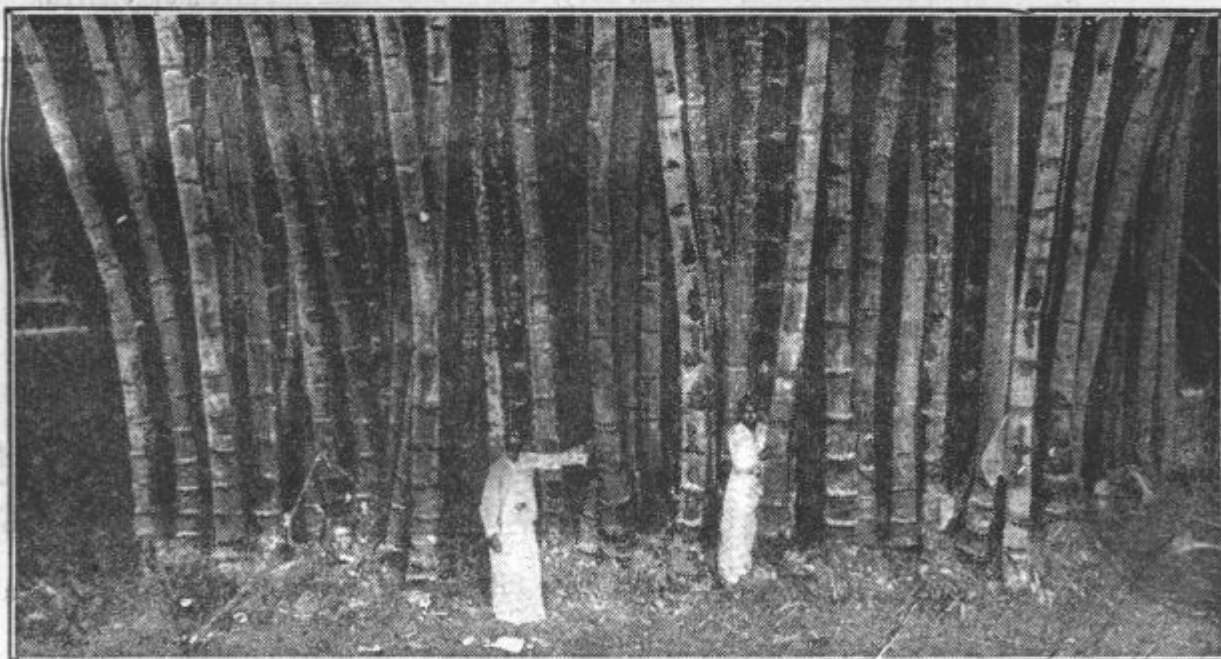
Vsaka pokrajina ima kakšne važne rastline, ki nudijo najpotrebnejšo prehrano tamšnjim prebivalcem. Stvarnik je že vse tako primerno uredil. Najdalj je pustil stradati nas Evropejce in nas šele pred nekaj stoletji seznanil s krompirjem, našo najvažnejšo hrano; prejeli smo ga iz novoodkritih pokrajin, iz Amerike. Kako važen je za nas krompir, to je znano vsem. Predno je prišel krompir v Evropo, so ljudje stradali po celih večjih pokrajinah, odkar pa smo prejeli ta dragoceni

zaklad, zgodovina le malokdaj zaznamuje splošno lakoto.

Kar je za nas krompir, to sta za gorke, tropične pokrajine dateljeva in kokosova palma. Iz krompirja, pravijo, da lahko pripravimo sto jedi, iz dateljeve in kokosove palme odnosno njenih sadov, poganjkov itd., pa tisoč.

Najvažnejša med vsemi rastlinami za človeka pa je gotovo bambusova trstika ali kratko imenovano »bambus«. Kaj vse ne iz-

delujejo iz nje? Bambus nudi nobroj človeških jedil, nudi hrano živalstvu, vsebuje različna zdravila in tudi strupe in je zelo važen stavbeni material. Iz bambusa izdelujejo različno posodo, razne luksuzne predmete; n. pr. popotne palice, palice za dežnike, za solčnike, ribiške palice itd. Bambus uporabljajo za ogrodje pri lažjih stavbah, za žlebove, cevi, iz bambusa izdelujejo izborne, posebno lahke lestve in celo ladje grade iz bambusove trstike.

Kje raste bambus? Mi si predstavljamo, da je bambus omejen samo na skrajni vzhod. Toda pri tem smo se precej zmotili. Bambus je daleč, daleč razširjen, kakor malokakšna druga rastlina. Primerjajmo na zemljevidu veliko ploskev od Ceylona do Himalaje, od Malajske preko Kitajske in Japonske s pokrajinami Srednje Evrope in šele takrat si bom, lahko predstavljali velikost deželá, ki so prava bambusova domovina. Bambus precej dobro uspeva tudi v naših južnih pokrajinah. Pri nas ga gojijo le vrtnarji za okrasek vrtov in cvetličnjakov.

Bambus pa ni morda mogočno drevo, bambus je ogromna trava, slična našim velikim močvirnim travam, ki sicer v naravi ne

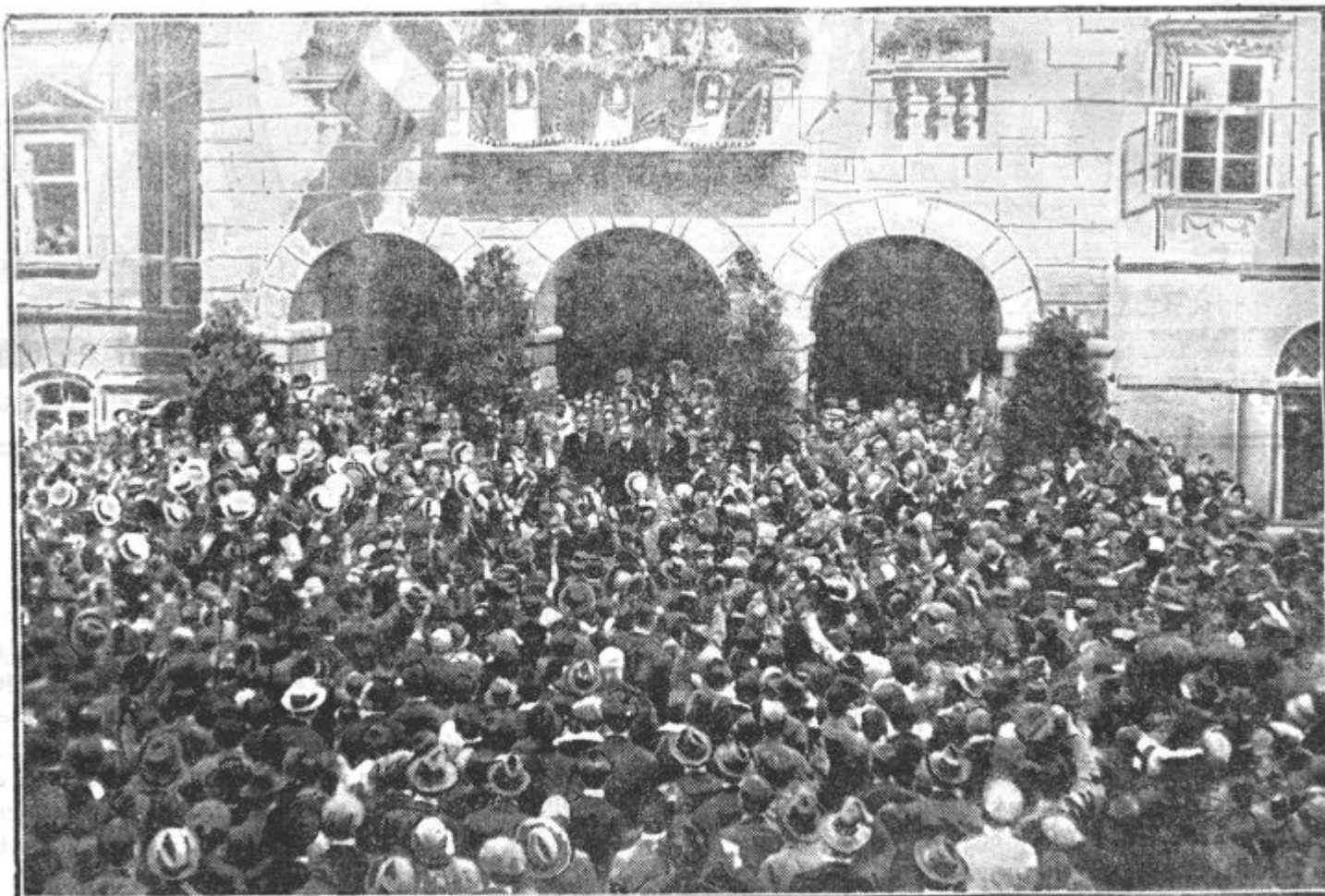
doseže izredne veličine, pač pa se pri mali oskrbi razvije v velikanske rastline. Največja zraste vrsta, nazivana Dendrocalamus giganteus. Doseže višočino 7 m in sicer tekom petih mesecev. Trdijo, da med najbujnejšo rastjo bambus v enem dnevu zraste po 30 centimetrov, tako da se lahko reče, da Japonec sicer ne sliši, pač pa vidi rasti travo. Bambus so uporabljali pred leti tudi v električni stroki, iz bambusovih nitk so izdelovali nitke za žarnice, zadnja leta pa so jih nadomestili s kovinastimi.

Gojitev bambusa obstoji v pravilnem prerezovanju in odstranjenju slabih in nadštevilnih stebel. Seveda mora biti za doseg izredno lepili bambusovih stebel zboljšana

tudi zemlja. Kadar bambus doraste in se steblo popolnoma strdi, ga je treba še posušiti, kar zahteva tudi posebne spretnosti.

Leke in strupe izdelujejo iz sokov, ki se nahajajo v močnih kolenastih presledkih bambusovega stebela, ki so posebno značilni za to rastlino. Za pridobivanje sokov uporabljajo navadno mlajše trstike, največ take, ki jih porežejo pred dozoritvijo.

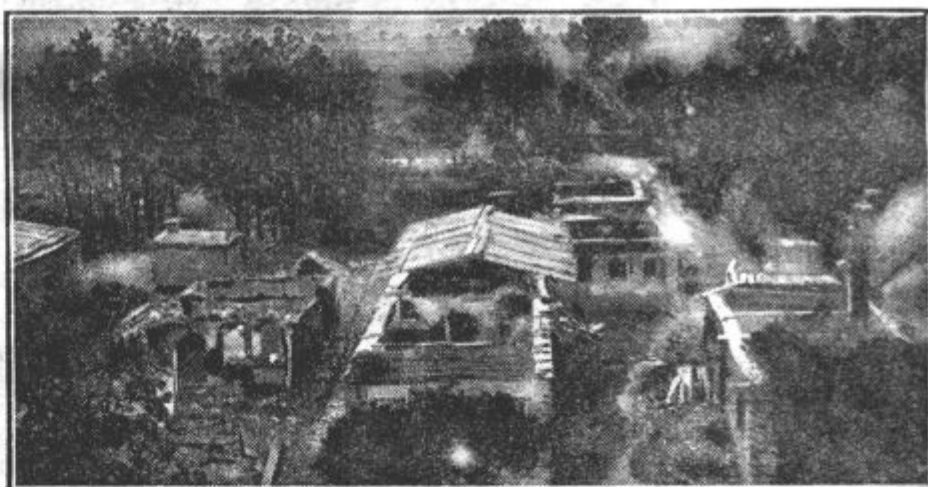
Japonci in Kitajci bi bambus prav težko pogrešali, kajti brez bambusa bi jim primanjkovalo hrane, posebno pa industrijskega in stavbnega materiala. Tako se zopet vidi, kako je stvarstvo mogočno in kako iznajdljiv je človek, ki se trudi, da obrne sebi v korist vse, kar mu nudi stvarnica

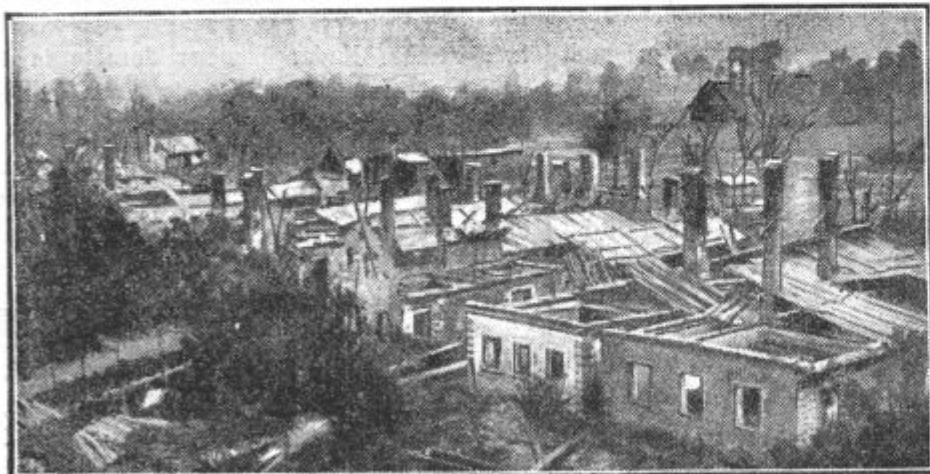
Sprejem Francozov pred rotovžem v Ljubljani. Več tisoč glav broječa množica je navdušeno pozdravljala predrage nam goste, ki so ob koncu potovanja po naši državi, 8. t. m. ogledali tudi Ljubljano. Na sliki vidimo slovesen prizor, ko poslanec in župan francoskega mesta Grenobla zaključuje svoj zahvalni govor z mogočnim vzklikom: Živela Jugoslavija!

Ivo Šuman, poročnik bojnega broda, eden najbolj znanih naših letalcev, se je 31. majnika pri poskusnem poletu v Novem Sadu smrtno ponesrečil. Truplo so našli šele več dni pozneje v Donavi.

Pogorišče v Prigorici pri Ribnici, kjer je v noči od 7. na 8. t. m. pogorelo okoli 50 hiš in gospodarskih poslopij.

Pogorišče v Prigorici. Slika nam kaže samo zidovje lepili domačij, ki po večini niso bile zavarovane. -- Škode je do 3 milijonov Din.

Dr. Milko Lubec, vladni svetnik v Ljubljani, je odšel že v torek pred binkoštnimi prazniki v planine pri Kranjski gori, od koder se ni več vrnil. Požrtvovalni hribolazci in domačini so preiskali vse pogorje brez uspeha in domnevajo, da ga je zasul plaz.

Novi predsednik poljske republike Moscicki je bil izvoljen, ker Pilsudski izvolitve nikakor ni hotel sprejeti.

Jelen je bil pred leti razširjen po vsej Sloveniji, so ga pa kasneje skoraj popolnoma iztrebili. Le na Dolenjskem in Notranjskem so ostali posamni zastopniki te plemenite divjadi. Pred kakimi 50 leti pa je baron Born ogradil na Gorenjskem v okolici Ljubelja večji kompleks gozdov in pašnikov in spustil v veliko ogrado nekaj jelenjadi. — Jelenov, košut in telet je danes na Bornovem posestvu nad 300. Tudi srnad in gamsi so se zelo pomnožili. Kot neka posebnost pa so krasni kozorogi, katere je dobil lastnik velikih lovišč iz Švice. Pred leti so se znatno pomnožili, a so jih

kasneje med vojsko divjeli lovci in vojaki mnogo uničili. Danes jih je 16 in precej dobro uspevajo. Izven Bornovih lovišč je nekaj jelenov tudi v prostih, neograjenih loviščih v Kokri. Ker jeleni delajo precejšno škodo v gozdarstvu, posebno stare košute, je treba paziti, da se preveč ne razmnože, odnosno da se glavne škodljivce, stare jalove košute odstreli.

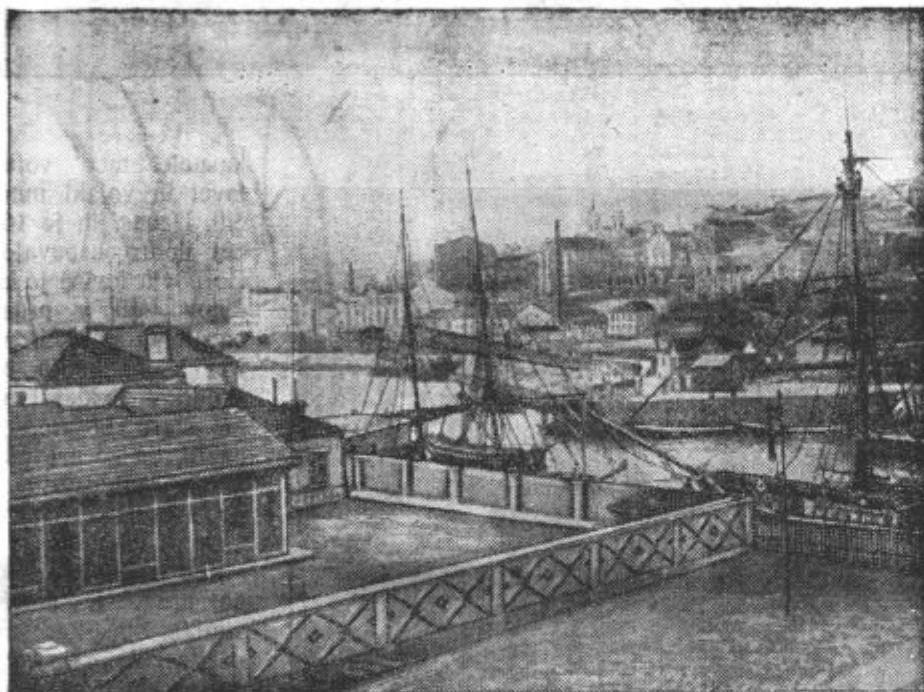
Ker jeleni potrebujejo precej hrane, jih lovci v hudi zimi krmijo, kar se vidi na naši sliki; na gornji sliki vidimo posestnika lovišča g. bar. Borna, ki je obhajal 6 t. m. svojo 50letnico, s svojim plenom.

Tamburaški zbor Sokolskega društva v Prevaljah se pod vodstvom delavnega sodnika g. Habermutha krasno razvija. Sicer je bil ta narodni jugoslovanski instrument že pred vojno pri nas zelo razširjen, ker ne zahteva dolgotrajnega učenja, po združitvi pa Hrvati in Srbi pa tudi v Sloveniji ni več večjega kraja brez tamburaškega zbora.

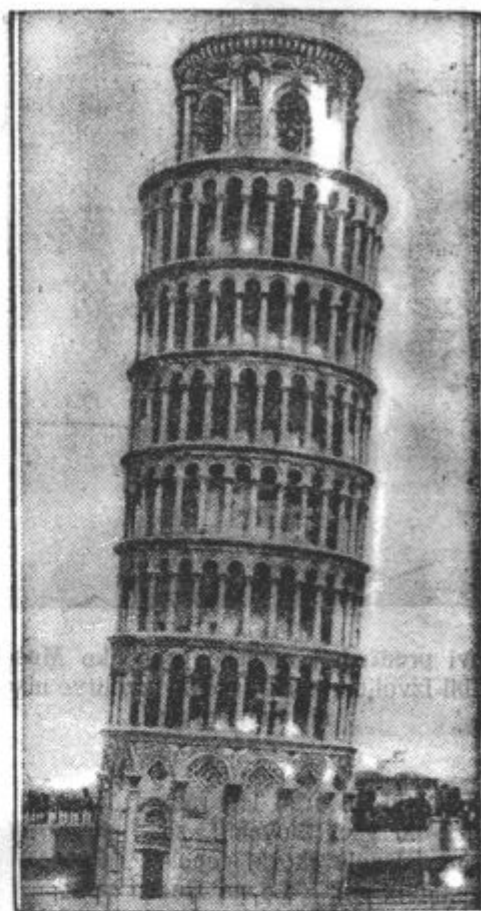
Trg v Varšavi, glavnem mestu poljske republike, z vladno palačo in spomenikom kralja Sigismunda III. On je razen Poljske vladal tudi Švedsko in bil najmočnejši vladar slavne poljske kraljevine, ki je pa vsled nesloge popolnoma propadla in bila razdeljena med Nemčijo, Rusijo in Avstrijo. Svetovna vojna je bratskemu slavanskemu narodu zopet prinesla svobodo.

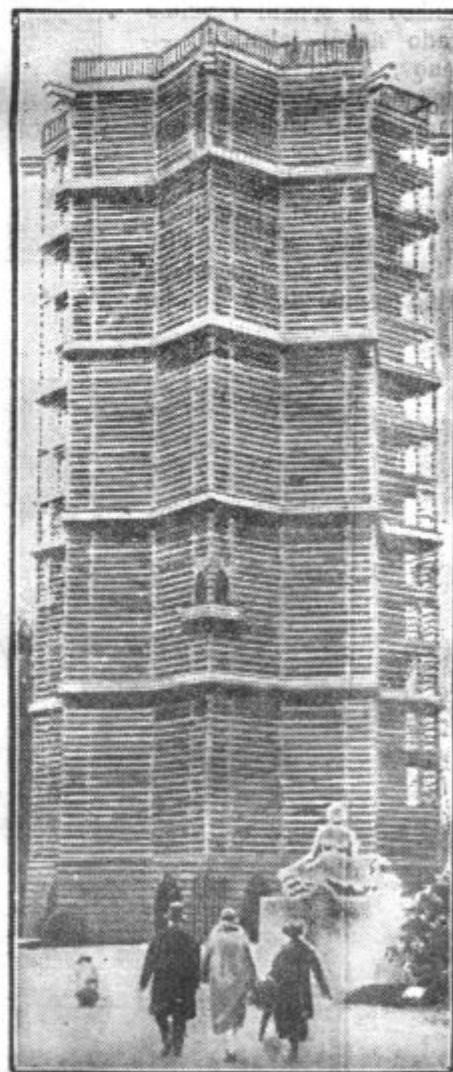
Lisabona, glavno mesto Portugalske, kjer se neprestano ponavljajo revolucije, odkar so pregnali kralja in ustanovili republiko. — Mesto slovi po svoji krasni legi ob morju.

Zivi konji na gledališkem odru so prišli šele v novejšem času v navado. Prej so rabili lesene ali so se pa igralci napravili za konje, kakor vidimo na naši sliki. Po dva moža sta si dala na ramo konjskemu hrbtu podobno ogrodje, da je jezdec lahko sedel v sedlu. Glava je bila izrezana iz lesa ali vpodobljena iz lepenke in tako prirejena, ga je mož, ki je glavo nosil, lahko obračal konju oči in odpiral gobec ter je celo bruhal ogenj iz njega, zadnji mož pa mahal z repom. Ogrodje je bilo prevlečeno z blagom, slično konjski koži.

Viseči zvonik v Pizi na Laškem, ki so ga gradili od leta 1174. do sredine XIII. stoletja. Čeprav je 54 m visok in star že čez 600 let, vendar še vedno vabi množice občudovalcev v Pizo.

«Zeleni stolp» na vrtnarski razstavi v Drazdanih na Nemškem je visok 30 m. Okoli njega so nasadili vinsko trto in brajda bo segala prav do vrha, kjer je gostilna s krasnim razgledom in — najboljšo kapljico.